

Marina OLEVSCHI

Școala-grădiniță nr. 152, mun. Chișinău

„Toți trăim sub același cer, dar nu toți avem același orizont”.

(K. Adenauer)

Școala-grădiniță nr. 152 implementează metodologia Programului *Pas cu Pas* – un model educațional creat drept răspuns la marile schimbări din societate.

În instituție activează 4 grupe preșcolare (5-6 ani) și 14 clase primare.

Preșcolari – 100

Elevi – 335

Copii cu CES – 6

Educatori – 8

Învățători – 14

Instituția activează cu statut de școală-grădiniță din anul 1999.

Conceptul de *incluziune școlară* este definit drept acceptarea de către instituțiile de învățământ a tuturor copiilor, indiferent de sex, apartenență etnică și socială, religie, naționalitate, rasă sau limbă. *Incluziunea* este strâns legată de recunoașterea și acceptarea diversității, bazată, la rândul ei, pe ideologia democrației.

Învățământul incluziv presupune ca tinerii și copiii cu CES și cei fără probleme să învețe în instituțiile de învățământ de cultură generală, beneficiind de sprijinul corespunzător. Copiii cu dizabilități au drepturi egale cu ceilalți; o educație separată ar duce la marginalizarea și discriminarea lor, împiedicând formarea și afirmarea pleneră a personalității.

Întrebarea pe care ne-o punem frecvent este următoarea: *cât de bine sînt pregătiți copiii, părinții și cadrele didactice pentru diversitatea existentă și identificată în fiecare grup preșcolar/școlar și cât de bine sînt pregătiți să o accepte?*

Valentina Lungu, directorul școlii-grădiniță, întotdeauna a fost și este deschisă pentru schimbare. Astfel, în 2006, în colaborare cu Centrul de Zi *Speranța*, instituția noastră a purces la implementarea practicilor incluzive. A urmat o perioadă dificilă, însă datorită seminariilor organizate de Centrul *Speranța* cadrele

Școala-grădiniță nr.152

Pas cu Pas

didactice au acumulat cunoștințe și abilități în domeniu, iar părinții și copiii au ajuns să accepte copii cu nevoi speciale în grupele preșcolare și clasele I-IV.

Inițial, mai mulți învățători și educatori (Nadejda Issa, Nina Ciobanu, Corina Șargu, Veronica Tcaci, Marina Olevschi, Feodosia Baciuc) au participat în calitate de formabili în cadrul seminarului *Semnificația toleranței în incluziunea educațională*, organizat de Centrul Educațional PRO DIDACTICA în colaborare cu Centrul de Zi *Speranța*, în primăvara anului 2006. Au urmat și alte seminarii. În ianuarie 2008, Nina Ciobanu, directorul adjunct al școlii-grădiniță, a făcut parte dintr-un grup de profesori și manageri care a efectuat o vizită de documentare la Vilnius, organizată de Centrul *Speranța* în vederea unui schimb de experiență cu specialiști în domeniul incluziunii din Lituania. Revenind în țară, N. Ciobanu a inițiat mai multe mese rotunde pentru învățători și părinți întru promovarea ideii incluziunii în instituția noastră.

În colaborare cu Centrul *Speranța* s-au făcut modificări ce țin de adaptarea mediului fizic la necesitățile copiilor cu CES: s-au construit rampe pentru deplasarea copiilor în cărucioare, s-a renovat un grup sanitar.

Inițial, am avut 2 copii cu deficiențe locomotorii la treapta preșcolară, apoi au fost înmatriculați încă 3 copii cu aceeași problemă. Actualmente, la treapta primară își face studiile un copil cu retard mental.

Din practica de zi cu zi: *Cristina, în vîrstă de 6 ani, are deficiențe locomotorii, vorbește greu. A fost înscrisă la grădinița noastră. Mama își făcea emoții pentru “debutul” ei, se întreba cum vor reacționa educatoarii, copiii și părinții. Fetița ne-a cucerit pe toți din start printr-o privire luminoasă, pură, aproape îngerească.*

Educatorea și mama se tot gîndeau în ce mod să o prezinte viitorilor colegi, astfel încît aceștia să o perceapă ca pe oricare alt copil, iar pentru Cristina intrarea în această "familie a copiilor" să nu se transforme într-o experiență traumatizantă.

Și atunci educatoarea a folosit ca strategie **cercul de prieteni** – o metodă care facilitează incluziunea indivizilor aflați în situația de a fi izolați sau excluși datorită faptului că sînt diferiți. **Cercul de prieteni** este un concept mai vechi de construire a comunității și a relațiilor între membrii acesteia. Într-un context modern, acesta este axat pe efortul grupului de a crea condiții adecvate pentru ca o persoană în dificultate să participe activ la viața comunității din care face parte. **Cercul de prieteni** nu este un program sau un exercițiu, ci un mijloc de a fi cu cineva.

În ziua în care a venit Cristina, copiii erau așezați în cerc. Cunoșteau jocul – fiecare își spunea numele și ceva despre el: eu sînt Radu și am blugi albaștri; eu sînt Ana și am codițe; eu sînt Iulia și am rochiță roșie etc. Cînd a venit rîndul Cristinei, educatoarea a prezentat-o colegilor în aceeași manieră: le-a spus cum se numește și că-i este greu să se deplaseze și să vorbească. Și jocul a continuat...

La cîteva zile, educatoarea a repetat activitatea, venind cu noi informații despre fetiță: Cristina știe o poezie foarte frumoasă pe care vrea s-o recite. Copiii au ascultat-o cu mare atenție, apreciindu-i curajul prin aplauze. În felul acesta, Cristina a devenit curînd unul dintre liderii grupei, căci în activitățile cu tentă artistică era de neîntrecut. Copiii au înțeles repede că nu putem fi toți la fel, ceea ce nu înseamnă că sîntem în afara normalului. Cristina a fost acceptată mai întîi de copii, apoi de adulți.

Ne întrebăm adesea dacă ceea ce facem e mult, e puțin, e bine? Și deși uneori nu știm care e răspunsul, sîntem siguri că incluziunea este posibilă și necesară, deoarece fiecare copil are dreptul la educație, la o via-

ță normală în comunitate și la valorizarea propriului potențial.

La inițiativa Svetlanei Curilov, colaborator al Centrului de Zi *Speranța*, în luna mai curent, elevii claselor I-IV au prezentat spectacolul *Soacra cu trei nurori* copiilor care frecventează Centrul. Impactul evenimentului a fost unul neașteptat. Micii actori au rămas cu impresii și emoții de nedescris, și-au făcut prieteni noi și vor să țină legătura cu ei în continuare.

Copiii educați în cadrul unei instituții incluzive sau care realizează practici incluzive vor fi pregătiți mai bine să interacționeze cu diverse persoane, să facă față multiplelor situații. De acest lucru ne-am convins și în urma acțiunii ce a avut loc la Centrul de Zi *Speranța*.

Redimensionarea învățămîntului întru stabilirea de standarde educaționale și determinarea școlilor de a deveni responsabile de rezultatele elevilor reclamă abnegație și efort susținut, atît colectiv, cît și individual. Pentru aceasta trebuie să avem certitudinea că fiecare copil poate reuși, că diversitatea este utilă tuturor și că elevii expuși riscurilor le pot depăși mai ușor doar cu suportul cadrelor didactice și al comunității.

